

Een vondst van Bergroos (*Rosa glauca* POURR.) in Twente

P. F. Stolwijk

Tijdens de laatste werkgroepexcursie van dit seizoen (september 1998) troffen we in de berm van de autosnelweg A1 bij Rijssen (232-477) een roos aan die ons onbekend was. De plant viel op door haar blauwgroene blaadjes, wat al gauw tot de gedachte aan *Rosa glauca* leidde (Latijn 'glaucus' = 'blauwgroen, zegroen'). Maar niemand van ons kende deze soort; dus dat was pure speculatie. Immers, wetenschappelijke namen geven niet altijd een juiste beschrijving van een plant en bovendien kunnen er meer rozen met blauwgroene blaadjes zijn. Er werd van de plant die goed in vrucht stond, wat materiaal meegenomen.

Thuis probeerden we haar te determineren (VAN DER MEIJDEN, 1996: 231) Daarbij stuitte we op het probleem, dat in de sleutel al bij nummer 2 gevraagd wordt of de buitenste drie kelkbladen ongedeeld zijn of veerspletig. Maar de kelkbladen

waren bij ons materiaal al afgevallen. Dan probeer je het door beide wegen te bewandelen. De aanname dat de plant ongedeelde kelkbladen had, leidde tot niets; de overige kenmerken sloten de in de Flora genoemde soorten met ongedeelde kelkbladen uit.

Dan volg je dus de andere weg. Op grond van de volgende kenmerken kwamen we goed uit: slanke, deels naaldvormige stekels; blauwgroene, kale blaadjes; roodachtige takken met een waslaagje. Het was inderdaad Bergroos, een soort uit de bergen van Midden- en Zuid-Europa, waar zij in rotsspleten en op puinhellingen groeit (SEBALD & *al.*, 1992: 72).

De plant staat in de stenen beschoeiing van het talud bij een brug over de autosnelweg. Zij is ter plekke zeker niet aangeplant, zodat we moeten concluderen dat het een geval van verwildering betreft. De Flora vermeldt ook verwildering op stenige plaatsen.

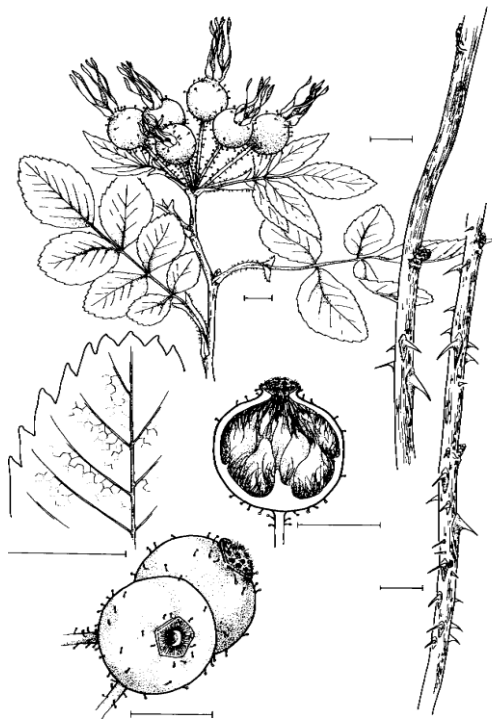

fig. 1 Bergroos (Graham & Primavesi, 1993)

Omdat het denkbaar is dat we een soort hadden gevonden die niet in de Flora staat, probeerden we de determinatie te controleren met buitenlandse determinatiewerken (GRAHAM & PRIMAVESI 1993: 80; SEBALD & *al.*, 1992: 72; STACE, 1997: 361). Na wat gestudeer kwamen we tot de conclusie dat de determinatie goed was, maar dat er een fout in onze Flora staat. De kelkbladen van Bergroos zijn alle ongedeeld of hebben hoogstens aan de buitenste drie kelkbladen zeer kleine

slipjes. Ruud van der Meijden bevestigde ons dat het een fout is; hij heeft uitgezocht dat de fout sinds de vijfde editie in de Flora staat (HEUKELS 1912). Op de binnenkort te verschijnen cd-rom van de Nederlandse flora staat een correcte afbeelding.

De bottel wordt verschillend beschreven (**fig.1**). GRAHAM & PRIMAVESI, (l.c.) noemen hem "sparsely glandular-hispid". Andere geraadpleegde flora's (LAUBER & WAGNER, 1996: 536; SEBALD & *al.*, 1992: 72) noemen de bottel kaal. Ook de bloemsteeltjes worden overal als kaal vermeld; bij GRAHAM & PRIMAVESI (l.c.) staat echter: "usually glandular hispid". Wellicht ook stelt de tekening in GRAHAM & PRIMAVESI (l.c.) niet 'onze' Bergroos voor.

Over de correcte naam van deze soort bestaat nog enige verwarring. STACE (1997: 361) noemt de soort *R. ferruginea* VILL. WISSKIRCHEN & HAEUPLER (1998: 418) houden het bij *R. glauca* POURR. non VILL. ex LOISEL. Daarnaast was nog de naam *R. rubrifolia* POURR. in omloop, maar dit is volgens WISSKIRCHEN & HAEUPLER (1998: 418) een 'nomen illegitimum', een ongeldige naam. Zolang deze zaak niet is opgehelderd, laat ik het bij de naam die in de Nederlandse Flora staat.

Literatuur

- GRAHAM, G.G. & A. L. PRIMAVESI (1993). *Roses of Britain and Ireland*.
HEUKELS, H. (1912). *Geïllustreerde Schooflora voor Nederland*. Ed.5.
LAUBER, K. & G. WAGNER (1996). *Flora Helvetica*.
MEIJDEN, R. VAN DER (1996). *Heukels' Flora van Nederland*.
SEBALD, O., S. SEYBOLD & G. PHILIPPI (1992). *Die Farn- und Blütenpflanzen Baden-Württembergs*. Band 3.
STACE, C. (1997). *New Flora of the British Isles*.
WISSKIRCHEN, R. & H. HAEUPLER (1998), *Standardliste der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands*.
-